СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 251. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 26-го жовтня 1940. No. 251. Jersey City, N. J., Saturday, October 26, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ КАЖЕ, ЩО НАЦІЯ НЕЗВОРУШНА

НЮ ЙОРК. — Президент Рузвелт виголосив через радіо промову до „форуму", влаштованого в Валдорф Асторія готелі, Ню Йорк. В тій промові він говорив, що хоч чимало людей, доброї і лихої волі, стараються вмовити в Америку, що з нею дуже зле, проте Америка йде вперто вперед до кращого. Рузвелт наводив слова Линколна, який також перестерігав колись американців, щоб не давали віри ріжним типам, що хочуть викликати паніку в суспільности, вмовити в неї, що вона занархізована, слаба і тим дійсно довести її до занепаду. Рузвелт говорив, що американська нація є зединена і сильна не звертаючи уваги на ці страхи.

ВИЛКІ НАГАДУЄ РУЗВЕЛТОВІ МИНУЛЕ.

АКРОН (Огайо). — Вилкі в своїй промові знов нагадував президентові Рузвелтові його минулі слова і його плятформу з 1932 та порівнував її з тим, що він опісля робив. Рузвелт колись таврував державну розтратність та говорив, що так само як приватний чоловік, який не зрівнує своїх приходів з видатками, кінець кінців збанкротує, таксамо збанкротує держава, коли не зрівноважує буджету. А чи зрівноважив Рузвелт буджет від того часу? Чи пробував він бодай це робити? Чи може замісць обмежувати державні видатки, він приняв таку політику, щоб шляхом державних витрат прийти до добробуту. Вилкі говорив, що коли Рузвелт буде так придержуватись теперішних своїх обіцянок, зокрема обіцянки не піти до війни, як він додержував минулі, то Америка цілком певно вже в короткому часі знайдеться в війні. Щодо соціяльного обезпечення, годин праці і висоти платні та колективного добивання ціни за працю, Вилкі щераз заявив, що не є проти того.

ГУВЕР ГОВОРИТЬ У КОРИСТЬ ВИЛКОГО.

КОЛОМБОС (Огайо). — Герберт Гувер виголосив промову в користь Вилкого. Гувер закидав теперішньому урядові, що він прямує до націонал-соціялізму, на взір Німеччини. Під правлінням Рузвелта, говорив Гувер, витворюється своєрідний американський націоналізм, який закінчиться диктатурою.

НАЦІ ВТРАТИЛИ РЕПУТАЦІЮ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК.—Знавець полудново-американських країв, Чарлз Іґан, пише в „Н. Й. Таймсі" 25 жовтня ц. р., що німці втратили дуже багато на репутації в полудново-американських краях а тому, що вони дуже хвалились, що до 1 жовтня ц. р. Німеччина виграє війну, а навіть на той день брали замовлення від місцевих компаній, а тепер вийшло що інше. В літі, коли німецькі війська займали Францію, німецькі аґенти в Полудневій Америці навіть закладали великі суми гроша, що на 1 жовтня доручать дані продукти. Але тепер виходить, що вони контракти так штучно укладали, що в них не було виразно зазначено, що ті продукти будуть походити з Німеччини. Аґенти дійсно тепер стараються ті контракти виповнювати, але не німецькими, тільки чужими продуктами, в тім американськими.

ПОТРІБНО ПРАВДИВОЇ ПРЕСИ.

НЮ ЙОРК. — Видавець „Н. Й. Таймсу", Артур Сулцберґер, виголосив перед інституцією Карнеґія доклад про завдання американської преси і сказав, що американська преса, але та, що відважно і справедливо інформує суспільність про світові справи, є одною з оборонних ліній Америки. Суспільність треба виховувати в твердій правді, коли хочемо її загартувати до ударів, зокрема зробити відпорною на чужі майстерні пропаґанди, казав він.

ПЕРЕДБАЧАЄ ЗБІЛЬШЕННЯ САБОТАЖІВ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар війни Стимсон сказав, що треба передбачати, що в теперішню хвилю саботажі, викликувані чужими аґентами в Америці, будуть збільшатись. Вони лучатисьмуть частіше, ніж у минулій війні, говорив Стимсон.

ВЕЛИКЕ ЧИСЛО ЗАРЕҐІСТРОВАНИХ.

ВАШИНҐТОН. — Цього року число зареґістрованих до голосування людей побиває всі дотеперішні рекорди Америки. Записалось до голосування 50 міліонів осіб, на 4 і пів міліона більше, ніж в попередних виборах, що були тер рекордові.

РЕКОРДОВИЙ БУДЖЕТ.

ВАШИНҐТОН. — Буджет, ухвалений цього року конґресом, побиває всі попередні буджети ухвалені в мирних часах. Лиш один раз в цілій історії Америки був вищий від цьогорічного буджету а саме на 1918 р. Теперішний буджет виносить 25 біліонів долярів, з чого коло 18 біліонів піде на само збросння.

ВАЖНІ НАРАДИ В БІЛОМУ ДОМІ

Президент Рузвелт покликав до себе на наради секретаря стейту Кордела Гола, заступника секретаря війни Петерсона, та шефа штабу американської армії ген. Маршала. Перед нарадами його секретар Ерлі заявив, що президент обмежив свої побачення з ріжними людьми тому, бо дуже важні справи натискають на його час. Секретара Гола покликано на наради у надзвичайний для нього час. Він мусів негайно відкликати свою пресову конференцію, призначену на той сам час.

Деякі журналісти передбачають, що ще перед виборами федеральний уряд зробить якусь сензацію в ділянці заграничної політики, яка попхає Америку на сам край війни, а може й до конфлікту. До тих журналістів належить Филип Симс, сталий колюмніст „Ворлд Телеграму". Ген. Гю Джансон, теж колюмніст згаданої газети, передбачав це вже раніше.

ПОКЛИКАНО ФРАНЦУЗЬКОГО АМБАСАДОРА

Пізно минулого четверга вечором покликано на наради до департаменту стейту французького амбасадора. Він мав дати пояснення щодо нового курсу французької політики. Америка пильно слідкує за французькими кольоніями в західній гемісфері. На основі всеамериканської гаванської конференції американські краї вже навіть створили комітет, який мав би миттю окупувати всі кольонії чужих держав в західній півкулі, колиб ті кольонії мали переходити в чиїсь чужі руки. А саме це грозить тепер французьким кольоніям. Бо, як доносять газети, на основі нового договору між Гітлером і маршалом Петеном німці дістануть у французьких посілостях ріжні бази. Візита французького амбасадора в департаменті стейту стоїть в тіснім звязку з цею справою.

ПОДВОЄННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЛЕТУНСЬКОЇ СИЛИ

Чотири галузи американського воєнного летунства будуть побільшені до 17 галузей. А теперішні летунські групи в числі 24 будуть помножені до 54. Відповідно будуть помножені ріжного роду військові літаки та обслуга. Всіх літаків, включаючи вишкільні, американське летунство буде тепер мати 18,000. Крім того будуть також скріплені летунські відділи в Каналовій смузі та на Филипинах.

РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ ВІДКЛИКАЄТЬСЯ ДО ПРЕЗ. РУЗВЕЛТА

ЛІЗБОНА (ПОРТУҐАЛІЯ). — Бувший румунський король Карло й його любаска, пані Магда Люпеску, віддалися в „опіку" президента Рузвелта.

Пангаль, бувший румунський посол у Португалії тепер особистий представник бувшого короля, попросив Вилсона, американського посла в Португалії, відкликнутися до президента в справі Карла.

Вістка додає, що американське посольство застановляється тепер, що зробити з цим відкликом.

Донесення з Мадриду подають, що еспанський уряд уже схиляється видати Румунії Ернеста Урдареану, якому румунський уряд закидує участь у кривавім здушенні про-націстично залізної ґвардії, але не має ніякого домагання видачі бувшого короля Карла й пані Люпеску.

РУМУНСЬКА ПОЛІЦІЯ АРЕШТУЄ ПОЛЬСЬКИХ ПРОВІДНИКІВ

БУКАРЕШТ. — На приказ румунського уряду арештовано Юзефа Бека, бувшого польського міністра заграничних справ; Едварда Сміґлого-Ридза, бувшого польського маршала; та визначних представників польської амбасади в Румунії.

Сміґлого-Ридза арештовано в його віллі в Карпатах, де він був інтернований від часу, як він по розгромі польської армії Німеччиною скрився на румунську територію.

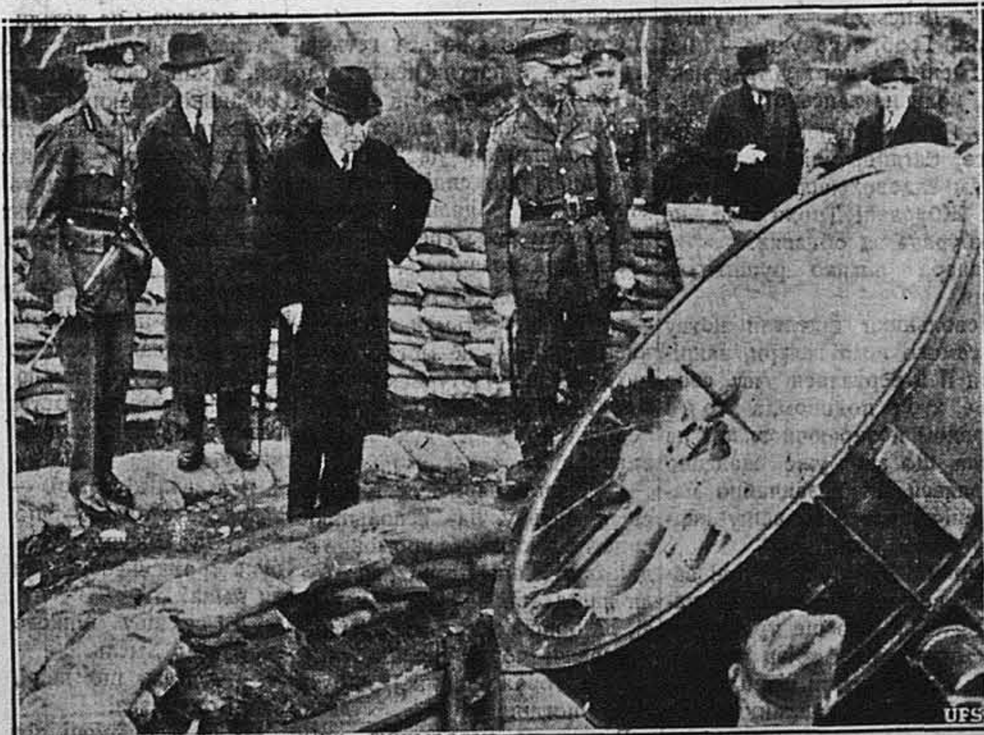
Румунський уряд робить цим польським утікачам поважні закиди шпигунства й саботажових заговорів в окупованій німцями Румунії.

Як видно з поданих румунським державним радіом вісток, у Румунії йде тепер широка нагінка проти шпигів і саботажників. Як можна догадатися, під цим розуміється передовсім симпатиків Англії й її союзників.

АНҐЛІЯ ЗАВОДИТЬ ЛІТНІЙ ЧАС НА ЗИМУ

ЛОНДОН. — Міністерство домашнього безпеченьства зарядило, щоб в Англії вживати й в зимі „літнього часу", щоби в цей спосіб населення вживало одну годину денного світла більше.

Через це зарядження, при сході сонця дня 22. грудня годинники Англії будуть показувати 9. год. 6 хвилин.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР МЕКЕНЗІ КІНҐ НА ОГЛЯДИНАХ ОБОРОНИ. — В товаристві урядників оглядає великі світляні прожектори на валах в Галифексі, в Новій Шкотляндії.

ФРАНЦІЯ ДАЄ НІМЕЧЧИНІ БАЗИ

ЕСПАНІЯ ТЕЖ З ГІТЛЕРОМ.

БЕРЛІН. — Як подає офіціяльний комунікат, „десь у Франції" відбулася конференція Гітлера з французьким маршалом Петеном. Конференція відбулася в спеціяльному сальоновому возі Гітлера на якійсь стації в окупованій Франції. Приявними були при тому теж німецький міністер заграничних справ Рібентроп і французький віцепремієр Ляваль.

Поза це комунікат не подає нічого про зміст розмови й про угоду, до якої ця розмова довела.

ШВАЙЦАРСЬКІ ЧУТКИ ПРо КОНФЕРЕНЦІЮ.

БЕРН (Швайцарія). — Донесення про конференцію Гітлера й Петена вказують, що Петен не лише підписав продовження завішення зброї, як це він нібито мав зробити на цій конференції, але й віддав Гітлерові для вжитку французькі фльоті й летничі бази, для боротьби проти Англії.

Як подають чутки, Гітлер загрозив Петенові виголодженням Франції й цим примусив Петена віддати Францію в політичну, військову й економічну залежність від Німеччини.

ЕСПАНІЯ Й ВІСЬ МАЮТЬ ВІДКРИТИ ВІЙНУ НА ҐІБРАЛЬТАР

МАДРИД. — З ріжних офіціяльних висказів роблять висновок, що Еспанія згодилася приступити активно до мілітарних акцій Німеччини й Італії.

Заграничні обсерватори в еспанській столиці тепер певні, що Еспанія підпише вже в короткім часі військову угоду з Німеччиною й Італією та що вслід за цим почнеться кампанія проти британської твердині Ґібральтару. Мовляв, „вісь" схиляється за кампанією на заході радже, ніж на сході, бо на сході вона стрічається з поважним спротивом з боку Туреччини.

КАМПАНІЯ ЗА ЗАГЛАЄННЯ РОСІЇ.

МОСКВА. — У найближчий понеділок має відбутися в Букарешті, столиці Румунії, конференція в справі Дунаю, в котрій мають взяти участь: Німеччина, Італія, Румунія й Росія.

Участь Росії звертає загальну увагу, бо дня 12. вересня Росія зажадала допущення себе до такої конференції, але Німеччина й Італія на це не звертали уваги. Згода їх на російську пропозицію в теперішню хвилю вказує на бажання осі забезпечити собі східний фронт підчас операцій на заході.

ЛОНДОН ЗНОВУ МАЄ СПОКІЙНИЙ ДЕНЬ.

ЛОНДОН. — Німецькі літаки знову дали спокій англійській столиці в четвер, але бомбардували ріжні промислові осередки в середній і західній Англії, Валії і Шкотляндії.

Зате англійські летуни бомбардували через дві години Берлін.

Британський повітряний маршал Жубер заявив у своїм радіовім заклику до англійців, що англійський уряд будує вже нові типи літаків, багато справніші від старих.

Британський уряд подав теж вістку про бомбардування своїми летунами німецьких військових баз на Фризійських островах та в норвезькому місті Тронгейм.

ДОНЕСЕННЯ ПРО ДВІ ІТАЛІЙСЬКІ НЕВДАЧІ В ЄГИПТІ.

КАЇРО (Єгипет). — Англійська команда подає вістку про дві англійські успішні операції проти італійців. Мовляв, в одній з них, на границі Судану й Еритреї, впало 50 італійців, а 400 віднесло поважні рани.

Італійський комунікат про операції в Єгипті говорить про відбиття британських нападів на війська ґенерала Ґраціяна.

НОВІ ЗАХОДИ ЗА ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ МИР

ТОКІО. — Невтральні посередники знову запропонували Китаєві закінчити війну з Японією.

Тут навіть пішли чутки, що Токіо й Шанґгай стоять на передодні мирових переговорів.

Щоби заставити Китай до угоди, Японія робить горячі заходи добитися до якоїсь угоди з Росією.

АНҐЛІЯ ДІСТАЄ БЕЛЬҐІЙСЬКІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — Бельґійський уряд на вигнані віддав бельґійські кораблі до диспозиції британського уряду.

Цей уряд каже, що він бореться за звільнення з неволі Бельґії й її короля Леопольда.

РУМУНІЯ ПЕРЕБИРАЄ ФОРДОВІ ФАБРИКИ.

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд установив комісаря для заряду автомобілевих фабрик Форда.

Уряд видав закон про конфіскату всіх маєтків тих осіб, що їх пімається на здавані урядові фальшивих рапортів про вивіз нафти. Уряд видав теж закон про усунення з публичних бібліотек усіх книжок, що їх написали або переклали жиди.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

В Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОГІРЧЕННЯ ПРОПАДЕ

Американські президіяльні вибори, що мають вирішитися в-перший вівторок листопаду, викликали незвичайно живу виборчу кампанію. Доходить вона інколи до таких обявів, що люди, які непривичні до американських виборів, готові робити й про вибори й про ціле громадянство зовсім фальшиве передбачення.

Уже це саме, що в цих виборах критикується голову держави, часто дуже грубими й неперебираючими в словах висловами, може зробити враження, що в цьому краю нема пошанування для державної влади взагалі, а для президента спеціяльно. Одначе, всякий, що має якийнебудь досвід з американською політикою, пригадає собі, що, не дивлячися на всякі гострі вислови, звернені проти котрогонебудь кандидата підчас виборів, навіть ті, які ці вислови самі висказували, будуть признавати владу якраз цього самого кандидата, якщо він у виборах переможе.

Політику противного кандидата інколи представляється словами, з яких можна би робити висновок, що тут мається до діла малощо не зо зрадою краю. Противники кандидата допускаються в своїй передвиборчій загорілости навіть чинних зневаг кандидата. Міг би дехто винести з того враження, що такі противники кандидата на його урядування ніколи не згодяться, що навіть на випадок, якби за нього заявилася більшість голосів, вони його ніколи вибранцем признавати не будуть. Могла би при такій нагоді прийти комусь на думку наприклад мексиканські вибори, в яких так часто кожна сторона по відбутім голосуванні заявляє, що вона дістала більшість, що вона не признає перемоги противної партії так що на випадок, як противники не признають цього, вона буде доходити своїх прав зо зброєю в руках.

Тому добре це сталося, що на так званому форумі, влаштованому нюйорським щоденником „Геральд-Трибюном", один з визначних урядовців та ще до того один з тих, що в цегорічній виборчій кампанії навіть до фізичної росправи поривався, заявив публично:

„Ми наближаємося до останнього тижня кампанії, коли кандидати стоять змучені, сторонники більше поіритовані, а ґазети далі „правдиві й безсторонні" (себто брехливі й односторонні).

„Але в середу, 6. листопаду, американці приймуть рішення виборів радісно й в дусі добрих спортсменів. Все огірчення пропаде, а той, що буде вибраним, дістане льояльне попертя всіх американців".

Нині справді нема основи сумніватися в слова цього чоловіка. Якби колись в Америці прийшло справді до того, щоб вирішення виборців одна сторона не приняла би, тоді ми знали би, що в Америці не стало демократії.

З НАМИ ЧИ БЕЗ НАС?

(Надіслане з Женеви, Швайцарія).

(1)

Минув рік від того часу, коли Московщина окупувала Західню Україну і відокремила таким чином українські землі від спільноти европейських націй. І чим ближче надходить кінець сучасної війни, тим загрозливіше повстає питання, чи буде збудована нова Европа при нашій участи, чи без нас, в значній мірі нашим коштом і на нашу шкоду. На це питання відповість на жаль багато українців питанням: А щож ми можемо проти цього зробити? Але вояк не повинен питати, що він може зробити, а лише, що він мусить робити? А на це питання українська нація дає нам виразніший наказ, ніж це міг би зробити на письмі найбільш управнений провід. Вона наказує провадити боротьбу проти Московщини в кожних, отже й найбільш несприятливих умовинах.

Умовини ці в останнім часі на жаль ані трохи не поліпшились. Тішити нас може в деякій мірі лише те, що московський уряд лишається так якби виключеним з усіх плянів і змагань держав в напрямі утворення нової Европи. Це він визнає очевидно й самий; советська преса і радіо лише подають відомости про воєнні і політичні події, не зазначуючи власного московського становища. Молотов мусить дивитися на те, як затіснюються все більше відносини поміж державами „осі" та Еспанією. Без Москви вдоволено старі жадання Болгарії супроти Румунії. І без неї є заходи добути Болгарії безпосередній доступ до Середземного моря коштом Греції. І в Туреччині, безпосередній сусідці СССР, Совєти не мають нічого до заофірування. Отже не диво, що Молотов віддається мріям про американську інтервенцію в европейській війні, а „Ізвєстія" приносять цілі шпальти повідомлень про анґльо-американське співробітництво.

З погляду ґеополітичного той факт, що війна перенеслась протягом останніх тижнів в значній мірі на африканський суходіл, є несприятливим для нас, бо вона віддалилась від меж СССР. Але змірити ціле значіння цеї еволюції воєнних подій можна буде, коли будуть відомі всі її глибші причини. Тим часом можна лише ствердити наявність зворотної точки війни. Ознаками цього є перед усім відвідини німецького міністра закордонних справ в Римі і наради його по повороті звідти з еспанським міністром внутрішніх справ, присвячені, після досить невиразних повідомлень берлінської і римської преси, справам Середземного моря в цілім його обсязі, а зокрема справам Африки. Дуже характеристичні також статті в пресі держав „осі" про приналежність Африки до життєвого простору Европи.

Найбільш характеристичним фактом між сучасними европейськими подіями є те, що пляни відносно Середземного моря і Африки устійнюється, хоч Великобританії не переможено. Це дає місце для кількох припущень відносно можливих плянів держав „осі". Можливо, що вигляди перемогти британські острови засобами самої лише повітряної війни невеликі, принаймні в ближчім часі. Можливо, що держави „осі" мають намір примусити Великобританію до миру, поставивши її перед доконаними фактами здобуття Єгипту та інших африканських позицій, що зробилоб британське становище в Палестині безнадійним. Можливо, що ходить лише про те, щоб відтягти до Середземного моря частину сил, які боронять британські острови, на що виглядів справді найменше.

Які вигляди мають італійці здобути Александрію, сказати тим тяжче, що навіть становище самого єгипетського уряду у війні, ще остаточно не устійнено. Легким це не є ні в якім разі. Хоч італійці й мають поважну чисельну перевагу в Лібії, але її зменшують очевидно поступово британські військові відділи з Індій, Австралії, Південної Африки і т. і. наслідком відносної, але вистарчальної тимчасом переваги британської фльоти над італійською. Зрештою стратеґічні міркування мають для нас тим менше вартости, що обсяг нашої чинности обмежується самими політичними відносинами.

Оскільки поширення війни на Африку може причинитися до прискорення кінця сучасної фатальної боротьби поміж великодержавами, питання досить сумнівне, але не підлягає сумніву, що цей напрям розвитку воєнних подій є в противенстві до політичного розвитку Европи, а навіть до тих плянів і намірів, які проголошують самі держави „осі". Плян виключення Великобританії з европейської спільноти держав на довший час є фантастичним самий по собі. Поминаючи навіть питання, чи сама Німеччина не уважалаб дуже скоро по війні британську співпрацю при відбудові Европи пожаданою, вимагалаб здійснення цього пляну диктатури Німеччини та Італії над іншими націями Европи, яка зробилась би дуже швидко подібною до СССР, а тим самим і немічною з мілітарного погляду наслідком внутрішнього опору поневолених націй. До тогож виключення Великобританії з европейського суходолу не можна булоб ніяким чином получити з дальшим існуванням СССР, який підтримував би кожну британську інтервенцію в Европі, щоб вменшити небезпеку німецько - італійської диктатури для себе.

Усунення британської потуги з Африки, принаймні північної і східної, становища також поважно не змінилоб, навіть поминаючи те, що ці частини Африки належать ґеополітично до італійського, французького і еспанського, але не німецького обсягу впливів. Африка може бути лише кольонією Европи, але не її орґанічної складовою частиною, тому й заступити її частини, що перебувають в московськім ярмі ні в якім разі не може.

Значіння земель поневолених націй СССР збільшує безперечно й воєнний союз заключений поміж державами осі та Японією, бо від московського уряду залежить в деякій мірі, чи цей союз може бути чинним, оскільки советська територія є єдиним безпечним шляхом получення поміж Европою та Далекім Сходом. Тим часом розуміється Німеччина може „поліпшити" японсько - московські відносини, на жаль нам на шкоду, але московські можновладці не можуть забути того, що всі три держави, які заключили тепер воєнний союз, належать разом з тим до протикомуністичного пакту. Він є справді тепер нечинний, але при наявности непереможних противенств між московською експанзією і трьох згаданих держав, може зробитися дуже чинним при першій добрій нагоді. При цій нагоді буде поставлено негайно на порядок денний і справу поневолених націй.

(Кінець буде).

Дощ є шкідливий для дактилевої пальми. Для тих дерев є ліпше, коли потрібну їм вогкість одержують з підземних джерел.

ЩО ПЛЯНУЮТЬ НІМЦІ В ЕВРОПІ?

(„Лебенсравм" чи „великопростірне господарство"?).

З підбоєм нових країв Европи Німеччиною, зміняються також і кличі, якими німецька політика звикла прикривати свої політичні потягнення. Тепер все більше й більше пише німецька преса про „нову Европу" і про „новий лад" в світі. Та так є, що арґументи, що промовляють за тим новим ладом міняються майже з кожним новим успіхом німецької армії.

З голосних кличів з вересня 1938 р., цебто з кличів про національне самовизначення німців, чи з намагання створити т. зв. „Фолькдойчес Райх", нині вже й сліду не стало. Ідея, яка проповідувала, що всі німці повинні бути обєднані в одній державі, стала тепер для німців куцою й „невистарчальною". Це вже очевидне для кожного.

Добивання Чехословаччини йшло під славно-звісною вимогою т. зв. „лєбенсравму", цебто „життєвого простору". Німецька політика переконувала світ, що без відповідного простору німецький нарід загине. І тому саме треба було розширити границі коштом Чехословаччини. Подібне сталося тому рік з Польщею.

Та по польській кампанії німецькі пропаґандисти вишукали нову ідею. Опанувавши Данію, Голяндію, Норвеґію, Люксембурґ, Бельґію та Францію — німецькі провідники почали видвигати новий клич, яким хотіли виправдати свої підбої. І так, цікаво почути, що пише тепер про цю справу д-р Меґерлє, редактор **„Берлінер Берзенцайтунґ"**, якого голос дуже часто уважається офіційним голосом Німеччини. Хоч, по правді, та заввага злишна, бо яка ґазета не є в Німеччині — офіційною?

Д-р Меґерлє пропонує створити тепер т. зв. пан-тевтонську державу, в якій німецька нація малаб вести провід. Як відомо, колись в історії Німеччина була поділена на численні князівства, а щойно в 1871 р. по французько - німецькій війні, у Верзаю була створена німецька імперія, яка протривала аж до Верзаю 1919 року. Д-р Меґерлє говорить, що Німеччина хоче запровадити „нову унію ґерманських народів", що буде обіймати також „менші ґерманські народи". Під „численними ґерманськими народами" розуміє д-р Меґерлє такі народи, як обидва скандинавські, Голяндію, частину флямандської Бельґії, Люксембурґ та можливо Швайцарію.

Хоч згаданий німецький редактор не згадує, які правні звязки будуть вязати ці „менші ґерманські народи" з Великою Німеччиною, то проте широко розписується він про „союз вільних народів під проводом великого німецького народу". Практика трактування поневолених народів Німеччиною вказує, що цей правний звязок ще не винайдений. І фактично так є, що німецька влада трактує поодинокі народи після окремих статутів. Отже тут вони не знайшли ще відповідної та одностайної формулки, а керуються тільки досвідами.

Досі прилучено вже до Райху „назавжди" Австрію, Судети, Мемель та західні частини б. Польщі. Решта Польщі, що є під окупацією німців, творить т. зв. ґенерал-ґубернаторство, що є мішаниною політичної та військової адміністрації. „Військова протекція" охороняє Словаччину та Румунію, Богемія й Моравія є під „протекторатом", а в Норвеґії та Голяндії урядують націстичні комісарі при помочі льокальної влади. Бельґія та північна Франція є просто під окупаційною владою зо всіми з того випливаючими наслідками: наглими судами, конфіскатою збіжжя, концентраційними таборами для б. вояків дотичних армій і т. п.

Коли ходить про Балкан, що все більше й більше підпадає під вплив Німеччини, то тут справа буде більш скомплікована, хоч би тому, що тут нема „менших німецьких народів", але є зате великі національні меншини. В Мадярщині живе коло 480,000 німців, в Югославії 515,000, а Румунії понад 60,000, які мають широкі національні права. Заходить питання, чи Німеччина попровадить подібну політику як зо Совєтами, цебто згодиться на поворот німців до Німеччини, чи оставить їх як зародки „пан-тевтонської унії" про яку отверто говорить д-р Меґерлє.

Та по найбільшій правдоподібності, Німеччина застосовуватиме до підбитих країв принципи т. зв. „Ґросравм Віртшафт"-у, („великопростірне господарство"), де Німечина та німецький нарід будуть тішитися всіми правами пануючої касти, а підбиті народи творитимуть другорядний елемент, що буде служити панівній німецькій нації.

Ось так, протягом двох років, націстівський провід міняв три рази засадничі кличі своєї політики і зайшов від самовизначення „життєвого простору" до „політики великопростірного господарства". Та все те, що є і буде, залежатиме в першу чергу від німецької вигри, бо тільки тоді моглаб Німеччина довести цю „орґанізацію нової Европи" до кінця.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(66)

Гетьман був розпуці.

— Втече, далебі, втече! — скрикнув він, тупнувши ногою, а там же сам Алі-баша!... ну, діти, гребіть туди, на поміч!... На поміч! — грімко гукнув він до інших, уже відбитих у турків, галер і показав булавою напрям.

Здрігнулася галера, смикнулася кількакратно на місці й не зрушилась.

— Що за дідча мати?! — гукнув несамовито Сагайдачний і аж затрясся з пересердя.

— А котву підняли? — гукнув хтось із визволених невольників.

— Пху, сто бісів його матері! — аж булавою стукнув гетьман, — зовсім у голові самамаха стала з мозку. — Де вона в дідька? Підніміть її!...

Невольники кинулися до переднього чардаку, хопилися ланцюга котвичного й почали тягти, скільки сили було у виснажених неволею кощавих грудях. Глибоко вчепилися в дно морське залізні лапи котви, — шкода було невольницької праці. Гетьман кипів, тупав ногами, лаявся, аж просива довга, скроплена ворожою крівцею, борода його трясласяʼ.

Бачивши це, Павло підскочив до невольників, ухопився за ланцюга й потяг з усієї сили, аж галера нахилилася ноном наперед: відірвалася від мулкого, зарослого всякими кушірями та іншою рослинною поганню, дна вперта котва так, що й невольники й сам Павло не втрималися і беркицнулись назад, задерши ноги, а ніс галери високо піднісся вгору, мов кінь баский диба став. Усі, хто був на галері, схитнулися, ледви на ногах удержалися, а кошовий і вся старшина вхопилися руками за облавки, щоб не полетіти з чардака сторч головою.

— Лепсько! — вигукнув старий Граб, регочучи, — і нехай мені сам чорт у твар начхає, коли не лепсько!...

— Пху! — сплюнув, отямившись, Сагайдачний із прихованим задоволенням, — знов той Жбурляй! Трохи нас не пожбурляв за облавки.

Галера плавко рушила з місця.

Невольники підтягли котву до самого носа галери, закріпили її й верталися на своє місце, хто з подивом, а хто й з острахом позираючи зизом на Павла, що знов уже жаденно вдивлявся в незвичайно мальовничу, але й страшну картину бою.

Даремні були гетьманові заходи: велика цяцькована каторга, а за нею ще три менших прорвалися крізь оточення й, розпустивши вітрила, білими хмарками полинули на західній південь синьою, осяяною золотим сонцем, дорогою: спочатку відстрілювалися із своїх гармат на козацьку нагоню, а далі, пересвідчившись, що стріли не долітають до мети, припинили й це. А відбиті у ворога галери Сагайдачного не встигли навіть погнатися.

Страшенно гнівався гетьман і на себе, й на тих невдах, що не здолали звоювати башу й випустили найбільшого птаха з рук, а найпаче на тих невольників, що сиділи там на опачинах і далися туркам примусити себе гребти, щоб утекти від козаків.

— Гаспидської матері сини! — бурчав гетьман, вертаючись назад, — не могли покидати весла... Потурнаки якісь, мабуть. Ну, й сидіть тепер у неволі, поки й дух із вас випре!...

— Дарма нарікаєш і гніваєшся, батьку, на невольників християнських, — промовив один із тих визволених, що були на галері. — На тій каторзі, де баша, сидять на гребках здорвенні чорні гарапи, та й на тих трьох інших, мабуть якась погань.

Глянув на невольника зпід лоба гетьман, подумав хвильку й буркнув:

— Хіба, що так.

Соколиним оком оглянув видовище бою, і чоло його почало розхмарюватись. Останні сандали, останні галери, що хоробро відбивалися від козаків і не хотіли піддаватись, побачивши втечу баші, а інші свої судна в обсаді козацькій, покидали зброю й піддалися. Трицять вісім курінних хоругов замаяло весело в повітрі, а трицять девята — найкраща, найпишніша — на галері в бородатого кошового.

Гордий та пишний стояв він високо на турецькому чардаку й махав булавою на зустріч гучному вітанню свого звитяжного лицарства, що славу й підкидаючи шапки вгору.

— Алеж, діти мої, — звертався до своїх, — по всьому бачу, що бісурменська потуга була трохи чи не двічі така, як наша?

— І сумніву ніякого нема, — сказав Хмель.

— Авжеж, що двічі, — казав Бородавка.

— Та нехай мені дідько очі заплює, коли менше! — сказав, тупнувши ногою, Граб.

(Дальше буде).

ПОЖИВА ДЛЯ БЕЗДОМНИХ. — Для тих, котрим Гітлер розбив мешкання, влаштовано такі публичні кухні в Лондоні.

НА РІЖНІ ТЕМИ

РЕДАКЦІЯ Й КОРЕСПОНДЕНТКА

Нюйорська газета „Геральд Трибюн" заявилася в цих виборах за вибір президентом Вендела Вилкі.

Її „колюмністка" Дороті Томпсон у своїй „колюмні" заявилася за Рузвелтом.

Редакція не дала пані Томпсон права помістити цю статтю на стовпцях газети, а потім помістила, але в редакційній статті сказала, чому вона є проти думки, висказаної в цій статті.

Такі річи можливі лише в демократичній країні, в якій не лише говориться, але й практикується свобода слова.

ПИСЬМОМ АЛЕ НЕ СЛОВОМ

Цю саму Дороту Томпсон визвала авторка Клер Бут Люс на публичну дебату в справі теперішніх виборів. Дороті Томпсон відповіла: „Боюся, що роля (яку ти мені визначуєш) не відповідає моєму типові" (себто такій людині, як я).

Дороті Томпсон має певну рацію в тому, що не кожна людина може надаватися до публичної дебати, одначе її відповідь виглядає дивна, бо вона відома не лише як журналістка, але й бесідниця.

ЗБИРАННЯ НОВИНОК

Появилася недовно книжка про велику газетярську організацію для збирання новинок званy „Асошіейтид Прес".

Ціллю книжки — запізнати американців з роботою коло збирання новинок. Звісно, могли би з неї навчитися не лише американці. Скільки людей наприклад знає, що збирається зо світу, а не з інших газет? Або, що збирання новинок це коштовна справа? В дійсности така коштовна, що аж багато багатих газет разом гуртуються, щоб платити ці кошти спільними силами.

Чи вже перевелися люди, які думають, що новинки може „написати" просто складач при машині зо своєї голови?

ЗНАВ КОГО ПОРАДИТИСЯ

Сказано в цій книжці, що газетні репортери (збирачі новинок) інколи мали вплив на перебіг подій. Книжка подає за примір, що один американський газетяр порадив мексиканському „повстанцеві" Панчові Віллі не починати воєнних кроків, поки американці не скінчуть свого осінного сезону з бейзболем. Вілля, котрий радив хотів мати багато розголосу в американських газетах, послухав ради американського газетяра й справді починав свою воєнку аж по закінченні бейзболового сезону. І дійсно, про нього писали американські газети на першій стороні.

Скільки менче було би підозріння за ворожі інтриги в газетах, якби люди знали таку просту справу, що перед Бейб Рутом навіть Сталін і Гітлер відходять на задні сторони?

ПРО ЩО ТЕПЕР?

Два американці, Вилиґ Вайлі і Вилієм Мур, написали книжку під наголовком: „Де Армі Вей" (На військовий лад).

Пишуть в ній, що це значить піти до війська? що це значить перестати бути „цивільним"? який вплив має на людину уніформ? як виглядає життя в касарні?

Можна догадатися, що це книжка дуже начасі. Міліони молодих людей незадовго підуть до війська. Можливо, що вони захочуть про військову службу наперед прочитати. Може схочуть про це прочитати ті, що служити не підуть.

ЖОВНІР І ВІЙНА

Автори знають жовнірів добре.

Один майор говорив про те, що жовніри не люблять говорити кровожадно: „Ми, що служимо в війську, не величаємо війни. Чи ви чули, щоби лікар величав віспу?"

Проф. Антін Рудницький.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ ПІСНЯ ТА ЇЇ ОБРІБКА

(З нагоди виступу Марії Сокіл 27. жовтня в Ню Йорку.)

Коли говориться про „багацтво" української народньої пісні, то звичайно мається на думці чисельне богацтво наших пісень, себто їх скількість, яка йде в тисячі й десятки тисячів, дальше ріжноманітність цих пісень в характері, настрою і мельодії, ритміці і т. і. — ріжноманітність, яка є наслідком не тільки цього, в якому кутку нашої країни повстала ця, чи інша народня пісня, але передовсім наслідком багацтва творчих сил нашого народу взагалі. Та крім цього богацтво наших народніх пісень є й в їх потенціяльній силі, в їх укладі та загальній будові, які дають можливість композиторам піднести шляхом обрібки цю українську народню пісню з її першої, початкової стадії примітиву у другу, вищу ділянку музики „артистичної". Із цеї потенціяльної сили народніх пісень, згаданої вище, передовсім їх надзвичайно цікаво гармонічні проблеми приманюють композиторів розвязувати їх у формі обрібок; дальше неменш цікавими, є проблеми мельодики й ритміки наших народніх пісень, врешті — питання їх форми. Усе це дає композиторові та його творчій уяві пребагатий матеріял для „обрібки" чи пак „опрацьовання" народніх пісень. Та крім цих, наведених вище елементів, які творять „найбільш характерні „зовнішні" риси наших народніх пісень, є ще щось, що притягає зацікавлення композитора цими піснями та викликає бажання обрібки: це цей запашний аромат, цей своєрідний настрій, цей дивний чар, який відчуваємо в так численних наших піснях. Ці невловимі риси наших пісень, риси, які не даються записати ніякими нотами чи музичними знаками, це вони власне дають найбільшу підставу та найбагатший матеріял для творчої праці композитора: в обрібці народньої пісні розкрити всі „тайни" цієї пісні, розвинути ціле її скрите богацтво, вбрати у форму музичного письма й музичних знаків все це, що в даній пісні він, композитор, бачить, находить та відчуває. І таким чином з примітиву одноголосової мельодії створити мистецький музичний твір, який, представлений усіми средствами музичної фактури, даної епохи та часу, з одної сторни представив би народню пісню в усій її красі та пишности, з другої втягнувши її — в обрібці — в ділянку „артистичної" чи пак „штучної" музики — яку утотожнюємо з поняттям „музичне мистецтво" взагалі — зробити народню пісню одною зо складових частин цього музичного мистецтва.

Обрібка народньої пісні може бути в двох видах: у простій формі її гармонізації, нічого до неї не додаючи і нічого не змінюючи ні в мельодійній лінії, ні в ритміці та без будь-яких „докомпонованих" частин будьто у формі прелюдій, (перегривок), будьто як інтерлюдії, (посередні частини), чи як фінали-закінчення. У даннім випадку суть такої обрібки лежить тільки у ріжноманітности гармонічного підходу та насвітлення, що особливо важне, коли візьметься під увагу многочисельність стрічок в наших народніх піснях (себто: кілька чи кільканадцять стрічок до одної й цеї самої мельодії).

Другий рід обрібки, це обрібка в свобідному виді, коли мельодія народньої пісні творить тільки матеріял для творчої думки композитора — очевидно, матеріял з деякими точно означеними первнями й вказівками, яких композитор мусить триматися, коли обрібка має бути добра, вірна й мистецька. У такій обрібці композитор має вільну руку зодягати народню мельодію, яку він опрацьовує, в спосіб, який він сам хоче, створивши кругом неї канву самостійного музичного твору, крізь яку, немов червона нитка, протягнена самаж народня мельодія. У цій формі обрібки (її пристосовується головно в інструментальній музиці або у вокальній з інструментальним супроводом) допускається повна свобода композитора в трактуванні твору, який він творить на підставі народньої мельодії — себто довільної довжини й форми оригінальні музичні вступи, частини поміж окремими стрічками, закінчення, форма й характер супроводу й навіть зміни у ритміці й мельодиці пісні, наколи він композитор, вважає це потрібне для твору в цілости чи в його подробицях. Але все це, уся ця свобода у трактуванні матеріялу народньої пісні, уся оригінальна, індивідуальна творча праця композитора над цією „канвою" кругом мельодії народньої пісні, усі ці зміни, які він робить — усе це оправдане тільки тоді, коли воно випливає із суті самої народньої мельодії, коли воно нерозривно звязане не тільки з зовнішніми рисами і прикметами мельодії, але й з її внутрішнім характером і змістом. І тільки тоді обрібка народньої пісні є вірною й доброю та, одночасно, тільки тоді вона стає повновартісним, суто - мистецьким твором.

(Дальше буде).

Подружжя є примусове між ескимосами. За неправду карають деякі ескимоські племена смертю.

ФРЕНКЛИН Д. РУЗВЕЛТ
кандидат Демократичної Партії на уряд президента Злучених Держав.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МІРКУВАННЯ В ПОВАЖНУ ХВИЛИНУ.

Українці в Америці є зорганізовані як окрема ґрупа. Мають свої товариства, установи, церкви, ґазети. Користуються волею й конституцією нового краю, плекають свою національну традицію, працюють і помагають українській справі, себто справі визволення України.

Час теперішньої війни не є сприятливий на продовжування в цілости такої акції. Крім цього нова батьківщина вимагає від нас більше уваги. Живі люди мусять бути безупинно активними, щоб не дати занепасти моральним цінностям, які наш нарід зроду посідає. Як тепер використати нашу енергію, наш талант, нашу справність?

Єдиний спосіб — віддати ці сили на добро нової батьківщини, нашої Америки. Віддати їх уповні. Коли не з сентиментальних, так уже з практичних мотивів. З практичних тому, що Америка єдина країна, в якій можемо користати з усіх прав, установ, можливостей та засобів цього краю.

Передвиборчий час надається спеціяльно до цього, щоб увійти в само серце цієї країни. Воєнний час дає іншу нагоду. Підготова оборони Америки добра пора для молоді і для старших. Молодь до війська, старші до іншої праці, звязаної з обороною.

Посвята для вищої справи все знайде признання. Не тепер, то в майбутності. Косцюшко, Пуласкі, Крижановскі — це історичний капітал для американських поляків. Вони використують їхні заслуги для придбання симпатії теперішньої генерації в Америці. Такі самі приклади показують скандинаві, французи, навіть німці, а найбільше айриші. Українці щойно повинні відшукати в історії Америки своїх піонірських предків, а як не відшукають, хай тепер положать основи під геройську традицію українського племени в Америці. Ніколи не запізно з жертвою, працею, посвятою.

Навіть і виборчу акцію можна відповідно використати, коли хто з високих, ідейних мотивів замішається у виборчий вир. Може звернути на себе увагу своїм ідеалізмом і принести хосен українській громаді. Але хай це робить по щирості, з переконання і з метою служити нашій новій батьківщині, Америці.

С. Демидчук.

ПИТАННЯ В ЧАСІ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

Вибори на президента, що відбудуться у вівторок, 5-го листопаду, не булиб так ускладнені, колиб не велика війна. Америка це країна ріжнородних культур і традицій. Десятки народів перещіплилось тут свою культуру, а з тим і свої ідеали. У мирнім часі вони працюють у гармонії. Колиж не один край батьків теперішніх американських громадян знайшовся у важкому положенні, багато громадян хотілоб бачити Америку по стороні краю їхніх батьків. З цього виходять ріжні негодування на заграничну політику президента Ф. Д. Рузвелта.

Одначе ці негодування невмісні, як хто з такої точки дивиться на його заграничну політику. Це Америка, а не якась там европейська країна. Отже всі рани і національности мусять зрозуміти, що всі вони творять нову націю, а ця нація має своє завдання до сповнення. Просто із себелюбних причин повинен кожен громадянин Америки стояти льояльно за цю країну і її перед всякими ворогами боронити. Президент Рузвелт не веде своєї особистої закордонної політики, а політику чисто американську. Зрештою і кандидат противної партії стоїть за таку саму політику. Тому таку американську політику Рузвелта треба нам усіми силами підтримувати.

Підтримуючи заграничну політику, мусимо розуміти, що заграничня політика тісно звязана з обороною держави. Тому треба Америці сильної фльоти, армії, літаків та зручного дипльоматичного заступництва. Про такі справи не рішається на вічах, бо вони мусять бути нераз у тайні підготувані і в тайні виконані. Тому критика політики Рузвелта не може бути повна, а тим менше справедлива. Широкий загал громадян не має відповідних інформацій, щоб міг доцільно критикувати заграничну політику президента. Тут уже треба мати довіря до самої особи президента, а тимбільше до особи Рузвелта. Він своїми відважними потягненнями вже тепер придбав Америці нові станиці, що дають забезпеку до свобідного розвитку унутрі. Ці справи теж треба мати на увазі, коли будемо віддавати свій голос в дні 5. листопада.

С.

ГЕНРІ А. ВОЛЕС
кандидат Демократичної Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Буваю часто в Ню Йорку в громадських справах. При кожній нагоді заходжу до Українського Народного Дому при 6-тій вулиці. Його звуть тепер Карпатія Гол. За всі минулі часи не бачив я там ліпшого уладження ніж тепер. Але і всі часи — не було там більшої пустки як тепер.

Розпитую управителів Народного Дому, пп. Лазуту й Демидчука, що це є? Вони не вміють пояснити. Кажуть лише, що напружують всі свої сили, щоб дім утримати, помимо громадянство не схаменеться. Але кажуть теж, що їхні сили вже слабнуть. Вони навіть вже не борються, а годяться з фактом, що в Ню Йорку української громади нема! Є лише якийсь злипок ріжних ґруп, що живуть цілком окремо по своїх закутинах і нічого не хочуть, крім допомоги зо своїх так званих організацій. Збірного громадського ідеалу в них нема. Цілости вони не творять. Отже громадою вони не є. Навіть вже не сваряться за якусь спільну вищу ціль.

Вислухавши таких поглядів людей, знаних не лише зо своєї діяльности, але і з витривалости в праці, мені справді стало сумно. Що то буде, як у Ню Йорку не стане української громади? Де ми будемо уладжувати наші величаві імпрези, походи, маніфестації, а також і ті величаві концерти, що приносили розголос українському імені й підносили духа колишньої цілої іміграції в Америці, приносячи теж і матеріяльну користь рідній справі? Чи маємо зо сусідніх громад висилати делеґатів на нараду в такій справі? Чи шукати нам способів, як оживити нюйорську українську громаду, чи може шукати за іншим осередком для збірного життя цілої околиці?

Отакі думки насуваються мені з приводу занепаду Народнього Дому в Ню Йорку, як колишнього осередка українського життя. Та, на жаль, це не лише мої особисті думки, але й сумніви багато інших свідомих громадян, з котрими я часто в Ню Йорку стрічаюся.

Т. Каськів.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Сестри хочуть набути дім для старців.

Сестри Служебниці П. Н. Д. М. видали відозву звернену до українського громадянства в Америці, а зокрема до українського католицького духовенства і до українських грекокат. парохій у справі допомоги в закупні фарми, на якій був би побудований Захист для старенькиx батьків і матерей, котрих не можуть вдержати їхні діти чи рідня. При тому Захисті був би теж і шпиталь. Такий дім є вже вправді в Філядельфії, але він переповнений і замалий. Відозва звертає увагу, що по громадах будуть ходити Сестри і збирати на згадану ціль. Проситься, щоб добрі люде сповнили велику заповідь любови, памятаючи на слова Христа Спасителя, що „що зробите одному з тих менших, Мені зробите". Захист цей матиме на цілі осолодити старцям життя в найтяжчих хвилях і приготовити їх до тої хвилі, коли їм прийдеться попрощатись з тим світом. Це кажеться у відозві таке:

„Може дехто скаже, що в Америці є вже досить таких захистів. Це правда, що інші народи мають такі захисти для старих і будують ще нові. Та ми стараємось мати хоч один, свій власний, бо ліпша своя хата як чужа палата. Чужі люде числяться з нами тоді, як їм з нами добре, але не дбають за те, щоб нам було добре з ними".

Жертви проситься слати на таку адресу:

Sisters Servants of Mary Immaculate
(for "The Old Age Home")
719 Brown St., Philadelphia, Pa.

ЕРНЕСТ БЕВИН
Соціялістичний міністер праці в кабінеті Чорчила, йде на засідання военного кабінету.

ЧУЖИНЦІ МУСЯТЬ РАПОРТУВАТИ ЗМІНИ АДРЕСИ

Е. Ґ. Гарисон, директор реєстрації чужинців, під зарядом департаменту справедливости Злучених Держав, пригадує, що по приписам дотичного закону, реєстрований чужинець мусить негайно доносити про кожну зміну своєї адреси.

Деякі чужинці мильно розуміють справу, коли думають, що не мусять доносити про зміну своєї адреси перед одержанням карти реєстрації" — каже Е. Ґ. Гарисон. „Хочу підкреслити, що реєстрований чужинець, котрий постійно тут перебуває, мусить доносити властям про зміну своєї адреси і то до пять днів від такої зміни, незалежно чи вже одержав карту реєстрації, або ні. Студенти, туристи, відвідувачі та інші люди, допущені тут на тимчасовий побут, не мусять доносити про кожну зміну своєї адреси, але мусять зголошуватись і подавати свій адрес кожних три місяці від часу реєстрації, незалежно чи змінили адрес, або ні. Занедбання цього обовязку потягає за собою передбачені законом кари, а саме $100 гривни, 30 днів арешту, або обі кари нараз".

Друковані формулярі для подавання своїх адрес і повідомлення відповідних властей про зміну адреси, можна дістати на кожній почті.

„Карти реєстрації висилаються з Вашингтону так скоро, як тільки можливо", продовжає Е. Ґ. Гарисон. „Кожного дня скількість висиланих карт збільшається. Ті не-громадяни, котрі змінили адреси від часу своєї реєстрації і не донесли про те властям, карт реєстрації не дістануть, бо карти висилається на адресу, подану підчас реєстрації. Почта дістала поручення не пересилати карт на нові адреси, але звертати їх назад до Вашингтону. Тому це дуже важне, щоби кожний реєстрований чужинець мав карту реєстрації, бо це доказ, що він повинувався законові".

Е. Ґ. Гарисон закликає всіх тих чужинців, котрі ще не зареєструвались, щоби негайно це зробили. Реєстрація буде продаважатись до дня 26-го грудня 1940 року в почтових бюрах першої й другої кляси та в інших прилюдних місцях, урядово для тих цілей призначених.

ЕГИПЕТСЬКА ПІСТУНКА. — На першому пасажирському кораблі, що приїхав оноді до Ню Йорку, приїхав як пасажир на постійний побут в Америці Мозес Левит з Палестини. На кораблі ним піклувався цей корабельний урядник, Ахмед Адлан.

НОВІ КНИЖКИ

„ПО АМЕРИЦІ"

Перед мною нова книжка. Ще чути друкарське чорнило, ще листочки мають в собі ту пружистість, яка є в кожній свіжо друкованій книжці. Формат звичайний, видання скромне, як скромний є автор, що вложив багато труду й гроша, щоби пустити в світ, між людей доброї волі, свої думки та свої погляди на різні речі, й події, з якими приходилось йому стрічатись, або переживати в Америці за останнє десятиліття. Не всякому дана можність бачити стільки всякої всячини, що нашому авторові довелось оглядати. Та й не всякий потрапить поділитись з іншими своїми враженнями в такий легкий та зрозумілий спосіб, як оце зробив автор нової книжки п. з. „По Америці" (Across America), яким є д-р Ґ. Ґ. Скеґар з Ню Йорку.

Сама назва „По Америці" — вказує на те, що автор мусів багацько подорожувати по Злучених Державах Америки, коли видав описи своїх мандрівок аж такою великою (224 сторінок) книжкою.

Немає двох людей, які однаково запримічувалиб одне й те саме, а пізніше далиб такий самий опис того, що бачили або пережили в даний момент. Тому то світ оцінює людей, що можуть писати книжки, що можуть передавати іншим свої спостереження, які причиняються до поглиблення культури й до поширення світогляду даної одиниці, яка читає й студіює те, що інші передали для загального вжитку.

Д-р Скеґар має небуденний дар спостерігати й пронизувати та розбирати те все, що кругом його діється. За свої статті дістав він не раз і не два признання від вчених осіб, як, наприклад, від президента университету в Шікаґо. Він одинокий з українців на цьому континенті дописує до великелезного маґазину, який видає университет п. н. Books Abroad, де розбирає твори української літератури, а в той спосіб запізнає американський світ з українським питанням взагалі. І тому то його книжка повинна знайти широкий попит серед наших людей, чим дамо належне йому признання за труди й додамо йому заохоту до дальшої праці. Сама книжка написана зрозумілою мовою. Описи поодиноких подій, чи подорожей автора по Америці, є так живі й так легко передані, що читач мимохіть наче переживає те все, що автор ставить перед очі. Це наче фільмові образки з різних ділянок, з усіх усюдів Америки, з поясненнями, на які треба було стратити немало часу. Нераз треба прямо дивуватися терпеливості автора в тій упертій послідовності, з якою він прослідкував певні історичні події на те тільки, щоби дати нам вірний образ того, чого неодному з нас не доведеться бачити, ані переживати. Спостереження д-ра Скеґара змальовані природними красками, густо-часто переплітані гумористичними образками, ані не допускають до монотонної одноманітности. Образки міняються мов у калейдоскопі й через те книжку легко читається. Читаєте й наче бачите те все власними очима.

Друга частина книжки є присвячена Світовій Виставі в Ню Йорку. Автор звидів її докладно й передав нам свої дуже цінні завваги й враження з цілої вистави. Це вже не описи природи, але це історія всіх націй, які брали участь у тій виставі, це історія їх культурних надбань.

Автор — член поневоленої великої української Нації — дає свої замітки відносно деяких націй у критичному тоні; деколи виривається з його душі наболілий крик протесту й гіркого осуду тих, що поневолюють нашу націю, та ще й краденим нашим добром хваляться перед світом наче своїм власним.

Цю частину книжки повинен кожний прочитати дуже уважно, бо подібного матеріялу ніде більше в українській мові не знайдете! Справді немало труду вложив автор в описи того всього, що бачив на власні очі на Світовій Виставі в Ню Йорку. Нам легко читати написане, готовеньке, але написати те не легко! Тому раджу всім набути цю книжку якнайскорше, а хто її купить і прочитає, той певно не пожалує.

Я. Бубнюк,
Виннiпеґ, Ман., (Канада).

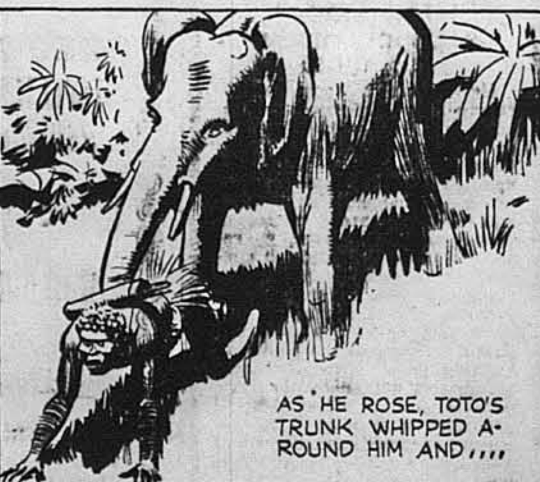

ТАРЗАН, ч. 139. Слонева труба робить клопіт.

Втікаючи перед малим слоном Кейдо впав.

В хвилі, як він підносився, його обійняла труба слона.

Опісля підняла його високо в повітря.

Кейдо тепер очікував, що слон гримне ним об землю.